

T-87/05. sz. ügy

EDP – Energias de Portugal, SA kontra az Európai Közösségek Bizottsága

„Verseny – Összefonódások – 4064/89/EGK rendelet – Összefonódást a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító határozat – Portugál áram- és gázpiacok – A GDP-nek az EDP és az Eni által történő megszerzése – 2003/55/EK irányelv – A gázpiacok liberalizációja – Kötelezettségvállalások”

Az Elsőfokú Bíróság ítélete (második tanács), 2005. szeptember 21. II - 3753

Az ítélet összefoglalása

1. *Verseny – Összefonódások – A közös piaccal való összeegyeztethetőség értékelése – Szempontok – A közös piaci hatékony versenyt jelentősen akadályozó erőfölényes helyzet létrehozása vagy megerősítése – Kumulatív jelleg – Kapcsolatok*
(EK 82. cikk; 4064/89 tanácsi rendelet, 2. cikk (2) bekezdés és 3. cikk)

2. *Verseny – Összefonódások – A közös piaccal való összeegyeztethetőség értékelése – A közös piaci hatékony versenyt jelentősen korlátozó erőfölényes helyzet létrehozása vagy megerősítése – A Bizottságra háruló bizonyítási teher – Az érintett vállalkozások által érvényesen tett kötelezettségvállalások – Hatás hiánya*
(4064/89 tanácsi rendelet, 2. cikk (2) bekezdés és 8. cikk (2) bekezdés, 4064/89/EGK tanácsi rendelet és a 447/98/EK bizottsági rendelet alapján elfogadható korrekciós intézkedésekről szóló bizottsági közlemény, 43. pont)
3. *Verseny – Összefonódások – A Bizottság által végzett vizsgálat – Az érintett vállalkozások kötelezettségvállalásai, amelyek a bejelentett összefonódást összeegyeztethetővé teszik a közös piaccal – A versenyjogi problémák egymást követő vizsgálata után minden egyes, azokkal kapcsolatos releváns kötelezettségvállalás egymást követő vizsgálata – Megengedhetőség – Feltételek*
(4064/89 tanácsi rendelet, 2. cikk (2) bekezdés, 3. cikk és 8. cikk (2) bekezdés)
4. *Megsemmisítés iránti kereset – Jogalapok – Hatáskörrel való visszaélés – Fogalom*
(EK 230. cikk)
5. *Verseny – Összefonódások – A Bizottság által végzett vizsgálat – Az érintett vállalkozások kötelezettségvállalásai, amelyek a bejelentett összefonódást összeegyeztethetővé teszik a közös piaccal – A magatartási, valamint a strukturális kötelezettségvállalások megengedhetősége*
(4064/89 tanácsi rendelet, 2. cikk (2) bekezdés, 3. cikk és 8. cikk (2) bekezdés)
6. *Verseny – Összefonódások – A közös piaccal való összeegyeztethetőség értékelése – A közösségi jog által elismert monopóliumhelyzetű piacra beavatkozó összefonódás – A 4064/89 rendelet 2. cikkének (3) bekezdésében felsorolt, a közös piaccal való összeegyeztethetőségre vonatkozó szempontok alkalmazhatatlansága*
(4064/89 tanácsi rendelet, 2. cikk (3) bekezdés; 2003/55 európai parlamenti és tanácsi rendelet 28 cikk, (2) bekezdés)
7. *Verseny – Összefonódások – A közös piaccal való összeegyeztethetőség értékelése – Az ügylet azonnali hatásai értékelésének szükségessége – A jövőbeli hatások figyelembevételének lehetősége*
(4064/89 tanácsi rendelet, 2. cikk, (3) bekezdés)

8. *Verseny – Összefonódások – A közös piaccal való összeegyeztethetlenségről szóló határozatot érintő hibák – A hatás hiánya a határozatot egyebekben igazoló más indokok fennállása esetén – Az összeférhetlenségi feltételek fennállása a szóban forgó piacok legalább egyike tekintetében*
(4064/89 tanácsi rendelet, 2. cikk, (3) bekezdés)
9. *Verseny – Összefonódások – A Bizottság által végzett vizsgálat – Gazdasági jellegű értékelések – Bírósági felülvizsgálat – Korlátok*
(4064/89 tanácsi rendelet, 2. cikk)
10. *Eljárás – Keresetlevél – Alaki követelmények – A felhozott jogalapok rövid ismertetése – A keresetlevélben nem ismertetett jogalapok – A mellékletben szereplő elemekre történő utalás – Gyorsított eljárás – Elfogadhatatlanság*
(Az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 44. cikke 1. §-ának c) pontja)
11. *Verseny – Összefonódások – A Bizottság által végzett vizsgálat – Az érintett vállalkozásoknak a bejelentett műveletet a közös piaccal összeegyeztethetővé tevő kötelezettségvállalásai – A határidő után benyújtott kötelezettségvállalások figyelembevételére – Feltételek*
(4064/89 tanácsi rendelet, 8. cikk; 447/98 bizottsági rendelet, 18. cikk; 4064/89/EGK tanácsi rendelet és a 447/98/EK bizottsági rendelet alapján elfogadható korrekciós intézkedésekről szóló bizottsági közlemény, 43. pont)
12. *Verseny – Összefonódások – A közös piaccal való összeegyeztethetőség értékelése – Elkülönült, de kapcsolódó piacok fennállása – Hatás*
(4064/89 tanácsi rendelet, 2. cikk, (3) bekezdés)

1. Az összefonódás-ellenőrzésről szóló 4064/89 rendelet 2. cikkének (2) és (3) bekezdése a vállalkozások összefonódásának a közös piaccal való összeegyeztethetőségének értékeléséhez két kumulatív feltételt állapít meg, amelyekből az első az erőfölényes helyzet létrehozására vagy megerősítésére vonatkozik, a második pedig arra, hogy a közös piacon lévő hatékony verseny az ilyen helyzet létrejötte vagy megerősödése miatt jelentősen korlátozódik. Mindazonáltal egyes esetekben az erőfölényes helyzet létrehozásának vagy megerősítésének önma-

gában következménye lehet a verseny jelentős korlátozódása.

Ebből fakadóan az erőfölényes helyzet létrejöttének vagy megerősítésének a 4064/89 rendelet 2. cikkének (3) bekezdése szerinti bemutatása egyes esetekben bizonyítéka lehet a hatékony verseny jelentős korlátozásának. Ez a megállapí-

tás egyáltalán nem jelenti azt, hogy a második feltétel jogilag azonos az elsővel, pusztán azt, hogy valamely adott piac egy és ugyanazon tényszerű elemzéséből következhet mindkét körülmény megvalósulása.

mindazonáltal figyelembe kell venni, hogy összetett gazdasági jellegű értékelések esetén a Bizottságot terhelő bizonyítási teher nem befolyásolja az e területen meglévő széles körű mérlegelési jogkörét.

(vö. 45–46., 49. pont)

2. Az összefonódás-ellenőrzésről szóló 4064/89 rendelet 2. cikkének (2) bekezdése alapján a Bizottságnak kell bizonyítania, hogy az összefonódás nem nyilvánítható a közös piaccal összeegyeztethetőnek, valamint ugyanezen rendelet 8. cikkének (2) bekezdése értelmében – ami a bizonyítási terhet illeti – a kötelezettségvállalásokkal módosított összefonódásnak ugyanazon feltételeknek kell megfelelnie, mint a nem módosított összefonódásnak.

Ennek megfelelően először is a Bizottság köteles megvizsgálni az összefonódásban részt vevő felek által javasolt kötelezettségvállalásokkal érvényesen módosított összefonódást, és másodszer a Bizottság csak akkor nyilváníthatja az összefonódást a közös piaccal összeegyeztethetőnek, ha azon kötelezettségvállalások alkalmatlanok arra, hogy megelőzzék, hogy a hatékony versenyt az erőfölényes helyzet létrejötte vagy megerősítése jelentősen korlátozza. E tekintetben

Az a tény, hogy a Bizottság az érvényesen, azaz az eredeti javaslattal együtt, akár a 4064/89 és a 447/98 rendelet alapján elfogadható, a korrekciós intézkedésekről szóló közlemény (43) bekezdése alapján az eredeti kötelezettségvállalások módosításaként tett kötelezettségvállalásokat elégtelennek tekinti, csak akkor jelenti a bizonyítási teher jogellenes áthárítását, ha a Bizottság az elégtelenségükre vonatkozó megállapítását nem objektív és igazolható körülmények értékelésére alapítja, hanem várakozó álláspontra helyezkedik azért, mert az összefonódás felei nem voltak képesek az érdemi elemzéshez elegendő bizonyítékot felhozni. Ez utóbbi esetben a kétség nem az ügyletben részt vevő felek javára szolgál, és arra a következtetésre kellene jutni, hogy megfordult annak bizonyítási terhe, hogy az ügylet a közös piaccal összeegyeztethető.

(vö. 61–63., 69. pont)

3. A Bizottságnak kötelessége az összefonódást a felek által érvényesen tett kötelezettségvállalásokkal módosított formájában megvizsgálni. Mindazonáltal ez az előfeltételezés nem zárja ki az ügylet által keltett versenyjogi aggályok, majd a felek által ezek elosztatása érdekében az ügyletre nézve tett kötelezettségvállalásainak vizsgálatát, és nem zárja ki e kötelezettségvállalásoknak az aggályok tekintetében való vizsgálatát sem, feltéve, hogy a Bizottság végül eljut a módosított összefonódás átfogó értékeléséhez, azaz az ügyletnek az adott piacra vonatkozó kötelezettségvállalások mindegyikének figyelembevételével az egyes piacokra gyakorolt hatásának elemzéséhez.
4. A hatáskörrel való visszaélés fogalma arra a helyzetre utal, amikor valamely közigazgatási hatóság a hatásköreit olyan cél érdekében gyakorolja, amely eltér attól a céltől, amelyre tekintettel ezen hatáskörökkel felruházták. Valamely határozat csak akkor valósít meg hatáskörrel való visszaélést, ha az objektív, releváns és egyező bizonyítékok alapján olyan határozatnak tűnik, amelyet ilyen cél elérése érdekében hoztak meg. Ha egynél több célt követ a határozat, még ha egyetlen nem megfelelő is van a megfelelő célok mellett, meghozatala nem valósít meg hatáskörrel való visszaélést, feltéve, hogy ez a lényegi célt nem teszi semmissé.

(vö. 87. pont)

Mindemellett a Bizottság feladata megvizsgálni minden releváns kötelezettségvállalást, amely bármely érintett piacon azonosított versenyjogi aggályra vonatkozik, ideértve azokat is, amelyeket az összefonódásban részt vevő felek ebből a szempontból nem határoztak meg kifejezetten. Mindazonáltal a Bizottság nem alkalmazza tévesen a jogot, ha csak a valamelyik meghatározott piacra vagy meghatározott aggályra vonatkozó kötelezettségvállalásokat elemzi, ha a többi kötelezettségvállalás e tekintetben irreleváns és nem bír valódi gazdasági jelentőséggel.

5. Az összefonódásban részt vevő felek által a Bizottságnak javasolt magatartási kötelezettségvállalások nem alkalmatlanok természetüknél fogva az erőfölényes helyzet létrehozásának vagy megerősítésének megakadályozására, és ugyanúgy esetről esetre vizsgálandók, mint a strukturális kötelezettségvállalások.

(vö. 100. pont)

(vö. 77–78. pont)

6. Ha egy tagállam, amely részesül a 2003/55 második földgáz irányelv 28. cik-

kének (2) bekezdése szerinti eltérés kedvezményéből, monopóliumként működő nemzeti földgáziparágot hozott létre, és e tekintetben a gázpiac, a nemzeti és a közösségi jog szerint nem nyitott a verseny előtt, olyan körülmény áll fenn, amely közvetlenül és elkerülhetetlenül érinti az összefonódás-ellenőrzési rendelet 2. cikke (3) bekezdésének az e piacok kapcsán való alkalmazhatóságát. Ugyanakkor egyrészt ilyen monopólium fennállása esetén az erőfölényes helyzet létrejöttének vagy megerősítésének feltétele nem alkalmazható, másrészt a nem versenyző piac esetén nem teljesülhet a hatékony verseny jelentős korlátozódása sem.

A rendelet és az irányelv ugyan eltérő jogi alapra épül, és más-más személyek a címzettjeik, ám nem lehet őket elkülönülten elemezni.

piacokon fennálló hatékony versenyt jelentősen és hosszan korlátozó erőfölény létrehozása vagy megerősítése az összefonódás közvetlen és azonnali hatása-e.

A fennálló versenyhelyzet ilyen jellegű változásának hiányában az összefonódást engedélyezni kell. Igaz ugyan, hogy a Bizottság esetenként figyelembe veheti az összefonódás közeli jövőben jelentkező hatásait, vagy akár az összefonódás megtiltását is alapozhatja e jövőbeli hatásokra. Ez azonban nem mentesíti az összefonódás azonnali hatásainak vizsgálatát és az összefonódás átfogó értékelésében való figyelembe vétele alól, ha ilyen hatások fennállnak.

(vö. 124. pont)

(vö. 114–118., 126. pont)

7. Amikor az összefonódás-ellenőrzésről szóló 4064/89 rendelet 2. cikke (3) bekezdésének alkalmazása céljából a Bizottság megvizsgálja az összefonódást, tisztáznia kell, hogy a szóban forgó piacon vagy

8. Ha valamely határozat egyes elemei maguk is elegendő jogi alapot nyújtanak e határozatnak, akkor a határozat alapját képező többi elemet érintő hibák semmi esetre sem érinthetik annak rendelkező részét.

Tekintettel arra, hogy valamely összefonódás esetében a Bizottságnak meg kell tiltania az összefonódást akkor is, ha az összefonódás-ellenőrzésről szóló, 4064/89 rendelet 2. cikkének (3) bekezdése szerinti feltételek csak az egyik érintett piacon állnak fenn, az összefonódást a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító határozat csak akkor semmisíthető meg, ha megállapítható, hogy jogellenesség miatt nem érvénytelen alapjai, különösen azok az alapok, amelyek az érintett piacok bármelyikére vonatkoznak, nem elegendőek a rendelkező rész alátámasztására.

(vö. 151. pont)

Mindazonáltal ez a megállapítás nem zárja ki azt, hogy szükséges lehet az adott piac vizsgálatok a többi piacon meglévő versenyhelyzet vizsgálata is, ha a kérdéses határozat az összefonódásnak a különböző szóban forgó piacokra gyakorolt hatásainak összefüggő elemzésén, vagy e különböző piacok egyes versenyhatásainak egymást kölcsönösen erősítő hatásain alapul.

(vö. 144–147., 198. pont)

nek a közösségi bíróság által végzett felülvizsgálatának az eljárási szabályok és az indokolási kötelezettség betartásának, valamint a tények tárgyi pontosságának, a nyilvánvaló mérlegelési hibák hiányának és a hatáskörrel való visszaélés hiányának vizsgálatára kell korlátozódnia.

9. A Bizottság által az összefonódás-ellenőrzésről szóló, 4064/89 rendelet által ráruházott mérlegelési jogkörben végzett összetett gazdasági jellegű értékelések-

10. A jogbiztonság és a gondos igazságszolgáltatás biztosítása érdekében a kereset elfogadhatóságához a lényegi tény- és jogkérdéseknek, amelyekre alapul, ha csak röviden is, de koherens és érthető módon ki kell tűnniük a keresetből magából. E tekintetben, jöllehet a kereset szövegének egyes elemei alátámaszthatóak és kiegészíthetőek a csatolt iratokra való utalások révén, a különböző iratokra való általános utalás nem pótolhatja a jogi érvelés lényegi elemeinek hiányát, amelyeket az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 44. cikke 1. §-a szerint a keresetnek tartalmaznia kell.

E tekintetben az a tény, hogy a jelen ügy gyorsított eljárásban zajlik, fokozza ezen elv relevanciáját. A gyorsított eljárás –

amelyben nincs második beadványváltás – feltételezi, hogy a felperes érvei tisztán és végleges jelleggel meghatározottak a kereset elején, vagy adott esetben annak rövidített változatában.

(vö. 155., 182–183. pont)

11. Az összefonódás-ellenőrzésről szóló, 4064/89 rendelet 8. cikkének a 4064/89 rendelet által előírt bejelentésekről, határidőkről és meghallgatásokról szóló 447/98. rendelet 18. cikkével való együttes olvasatából egyértelműen kitűnik, hogy az összefonódásokra vonatkozó rendeletek nem teszik kötelezővé a Bizottság számára a határidő után tett kötelezettségvállalások elfogadását. A határidőt elsődlegesen a gyorsaságnak a 4064/89 rendeletet általában jellemző követelménye indokolja.

Mindazonáltal a 4064/89 és a 447/98 rendelet alapján elfogadható korrekciós intézkedésekről szóló közlemény (43) pontjából következően, amely a Bizottság önkéntes bevonásáról szól, hogy a bejelentett összefonódásban részt vevő felek figyelembe vétethetik határidőn túl tett kötelezettségvállalásaikat,

ha két kumulatív feltételnek megfelelnek, nevezetesen először, hogy a kötelezettségvállalások egyértelműen és további vizsgálat igénye nélkül eloszlatják a korábban azonosított versenyjogi aggályokat, és másodsor, hogy elegendő idő marad a kötelezettségvállalásoknak a tagállamokkal való konzultációjára.

(vö. 161–163. pont)

12. Ha az összefonódás több különálló, de kapcsolódó piacot foglal magába, és a verseny egy vagy több piacon meglévő helyzete befolyásolja egy vagy több másik piac helyzetét, akkor szükséges azon piacok figyelembe vétele is annak érdekében, hogy megfelelő és átfogó módon elemezhető legyen, hogy a kérdéses ügylet létrehoz vagy megerősít-e erőfölényt valamely érintett piacon, amelynek eredményeként a verseny jelentősen korlátozódna. Másfelől nem szükséges annak megállapítása, hogy a kérdéses ügylet minden egyes érintett piacon ilyen hatással jár, ahhoz, hogy az ügylet megtiltásának szükségessége megállapítható legyen.

(vö. 203. pont)